

Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

«31» 08 2023 року

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувачка кафедри пропедевтики
внутрішньої медицини,
професор ЗВО

Наталія ПЕНТЮК

«31» 08 2023 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 22

ПРОПЕДЕВТИКА ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність	222 Медицина
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Освітня програма	ОПП «Медицина», 2022
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	Пропедевтики внутрішньої медицини
Контактна інформація	prop.intmed@vnmu.edu.ua вул. Хмельницьке шосе, 96, м. Вінниця, 21029 (КНП «Вінницька міська клінічна лікарня №1») тел. +38 067 622 23 07
Укладач силабусу	Томашкевич Галина Іванівна, доцент ЗВО, к.мед.н.

1. Статус та структура дисципліни:

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 22, складова циклу дисциплін професійної підготовки
Курс/семестр	3 курс / V-VI семестри
Обсяг (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	180 годин / 6 кредитів ЄКТС
Кількість модулів	2
Кількість змістових модулів	9
Структура дисципліни	Лекції – 30 год. Практичні заняття - 72 год. Самостійна робота -78 год. У цілому: аудиторні заняття – 56,7%, самостійна поза аудиторна робота – 43,3%
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна (лекції викладаються дистанційно, при сигналі «ПОВІТРЯНА ТРИВОГА» практичні заняття проводяться у бомбосховищі)

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних знань згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів, г) робота в симуляційному центрі.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки студентів визначається на підставі контролю практичних навичок обстеження пацієнта, результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних клінічно-орієнтованих задач, інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень, функціональних проб, складання алгоритмів клінічного обстеження пацієнта при певній нозології, проведення диференційної діагностики на підставі визначених симптомів та синдромів.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі диференційованого заліку згідно навчального плану для спеціальності 222 «Медицина».

Передреквізити (Prerequisite) – дисципліни, що містять знання, уміння і навички, необхідні для освоєння дисципліни, що вивчається.

Відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» здійснюється в V–VI семестрах, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін:

— медичної біології (основи медичної генетики, прояви основних закономірностей успадкування, медико-біологічні основи паразитизму),

— медичної та біологічної фізики (генез ЕКГ; фізичні основи електростимуляції тканин і органів, Імпульсні струми та їх характеристики, кардіостимулятори; фізичні основи використання рентгенівського випромінювання у медицині; сучасні методи і засоби рентгенівської діагностики; рентгенівська комп'ютерна томографія; використання радіонуклідів у діагностиці; радіоізотопні зображення органів і тканин; емісійна комп'ютерна томографія),

— анатомії людини (органоспецифічні риси будови слизової оболонки трубчастих органів; загальні закономірності будови м'язової оболонки стінки трубчастих органів, топографія, будова, функції відділів ШКТ, будова хрящів, суглобів, зв'язок, м'язів гортані; голосова щілина: межі, утворення, частини; трахея: і бронхи: топографія, будова стінки; легені: топографія, зовнішня будова; легені: частки, бронхо-легеневі сегменти, часточки; їх будова; рентгенанатомія легень; бронхіальне дерево: розгалуження, будова стінки, функції; альвеолярне дерево: розгалуження, будова стінки; ацинус: визначення, будова, функції; плевра: загальна характеристика, функції; плевральна порожнина, її заутки; нирки: будова на фронтальному розтині; структурно-функціональна одиниця нирки, її складові частини; шляхи виділення сечі (компоненти екскреторних шляхів нирки; ниркова пазуха (синус), її міст; рентгенанатомія нирки; серце: топографія, варіанти положення, варіанти форми, зовнішня будова, камери; проекція серця на передню стінку грудної клітки; ділянки аускультативні клапанів серця; велике коло кровообігу; мале коло кровообігу; судини тулуба),

— фізіології (структурно-функціональна організація автономної нервової системи та її роль у регуляції вісцеральних функцій; об'єми, що входять до складу ЖЄЛ, та їх визначення за допомогою спірометра; динамічні показники легеневої вентиляції, методи їх визначення, об'єми, що входять до складу ЖЄЛ та їх визначення за спірограмою; послідовність та тривалість періодів та фаз серцевого циклу, характеристика першого і другого тонів (їх походження, компоненти, тривалість), механічні прояви діяльності серця: серцевий поштовх (його властивості та особливості у дітей), пульс (його властивості); методика реєстрації електрокардіограми, види відведень ЕКГ (стандартні, підсилені, грудні), генез та параметри компонентів ЕКГ, аналіз ЕКГ; закон серця (Старлінг, Франк), рефлекс Ціона-Людвіга, Герінга-Іванова, Бейнбріджа, Даніні-Ашнера, Гольца; фактори, які обумовлюють величину артеріального кров'яного тиску; артеріальний та венний пульс, компоненти, їх походження; мікроциркуляція і її роль в механізмі обміну рідини і різних речовин між кров'ю і тканинами; типи травлення в залежності від локалізації гідролізу гормональна регуляція ШКТ, ферменти шлункового соку, роль соляної кислоти в процесі травлення харчових

речовин, шлункова та кишкова фази секреції шлункового соку, роль слизу, утвореного в шлунку, види скорочень шлунку, зовнішньосекреторна діяльність підшлункової залози, склад і властивості соку підшлункової залози, фази секреції панкреатичного соку, регуляція утворення жовчі та виділення в ДПК, функціональна характеристика секреторних процесів у тонкому кишечнику, порожнинний і мембранний гідроліз харчових речовин у різних відділах тонкої кишки, функції товстої кишки, всмоктування у різних відділах шлунково-кишкового тракту білків, води, солей, вуглеводів, жирів; моторна діяльність тонкого та товстого кишечника; роль нирок у процесах виділення, підтриманні гомеостазу, механізми сечоутворення),

— біологічної та біоорганічної хімії (властивості ферментів, регуляція ферментативної активності, кофактори та якісні реакції на вітаміни, загальні закономірності метаболізму, обмін вуглеводів та ліпідів, загальні шляхи катаболізму амінокислот, метаболізм нуклеотидів, молекулярна біологія та генетика, молекулярні механізми дії гормонів, гормони центральних та периферійних ендокринних залоз, вплив інсуліну та адреналіну на рівень глюкози крові, водо- та жиророзчинні вітаміни, хімічний склад крові в нормі та патології, білки гострої фази запалення, пігментний обмін, детоксикаційна функція печінки, гормональна регуляція водно-мінерального обміну, фізико-хімічні властивості сечі),

— гістології та ембріології (залежність будови стінки судин від гемодинаміки, артеріоло-венулярні анастомози, органи особливості вен, будова стінки серця, її оболонки, провідна система серця, будова та функції кісткового мозку, лімфатичний вузлів, особливості будови слизової оболонки різних відділів ШКТ, гістофізіологія секреторних клітин, морфофункціональна характеристика печінки, жовчного міхура, підшлункової залози, будова альвеоли, клітинний склад її вистелення, нирково-фільтраційний бар'єр, кортикальна та юкстамедулярна системи кровопостачання),

— мікробіології, вірусології та імунології (основні періоди розвитку інфекційної хвороби; носійство збудника, його виявлення; форми прояву інфекції: гостра, хронічна, латентна, персистуюча, рецидив, реінфекція, суперінфекція; стрептококи пневмонії: морфологія, патогенність, патогенез, імунітет, лабораторна діагностика пневмококових інфекцій; мікрофлора тіла людини, її роль в нормальних фізіологічних процесах і патології; характеристика захворювань, спричинених умовно патогенними мікроорганізмами;

— патологічної фізіології (типи та патогенез алергічних реакцій, визначення поняття запалення, місцеві та загальні ознаки, основні компоненти запалення, механізми розвитку; порушення функцій при гіпоксіях; види, механізми розвитку, вплив на організм гіпер- та гіпоглікемії, види, патогенез набряків; анемії, визначення поняття, класифікація; серцева недостатність, визначення, види, показники гемодинаміки; артеріальні гіпер- та гіпотензії, види, етіологія, патогенез, шок, колапс, види, етіологія, патогенез; патологічні типи дихання та задишка, види, причини; гіпер- та гіпоацидний синдроми, жовтяниця, холемічний синдром, ахолічний синдром, печінкова недостатність, види, причини, механізми розвитку; види, причини та механізми олігурії, поліурії, протеїнурії, гематурії; механізми розвитку нефритичного, нефротичного

синдромів; ниркова недостатність, гіпо- та гіперфункція щитовидної залози, біль, види, механізми болю);

— патологічної анатомії (клініко-морфологічні форми атеросклерозу, органи ураження при атеросклерозі, морфологія інфаркту міокарда, хронічної ішемічної хвороби, морфологічні зміни в судинах, серці при гіпертонічній хворобі, морфологія суглобових проявів, морфологічна характеристика захворювань бронхів, легень, травної системи).

Мета курсу та його значення для професійної діяльності

Метою викладання навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» є формування у студента основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворого, інтерпретації отриманих даних та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

Основними завданнями вивчення дисципліни «пропедевтика внутрішньої медицини» є:

- оволодіння студентом теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань людини,
- оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів,
- засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворого,
- діагностика окремих внутрішніх захворювань людини при типових їх проявах,
- формування у студентів морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

Постреквізити (Postrequisite) – дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни.

У свою чергу, пропедевтика внутрішньої медицини формує засади вивчення студентом наступних клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, загальної практики (сімейної медицини), медичної психології, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з основних методів обстеження хворого в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

Загальні

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 7. Здатність працювати в команді.
- ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9. Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

Спеціальні (фахові, предметні)

ФК 1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК 2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.

ФК 3. Здатність до встановлення попереднього діагнозу захворювання.

ФК 7. Здатність до діагностування невідкладних станів.

ФК 8. Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.

ФК 6. Здатність до виконання медичних маніпуляцій.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 21. Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.

ПРН 4. Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1: 4 - 8, 12, 13, 15, 17 - 22, 24, 26 - 30, 32 35, 36, 38, 40, 43, 46, 51 - 55, 59 - 61, 64, 66, 67, 70, 73); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2: 1, 3, 4, 41, 44, 47, 48, 52, 55, 56, 67, 69, 73, 75, 76, 80, 82, 85, 86, 97, 98, 102, 105, 112, 114, 119, 152, 155, 166).

ПРН 5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4: 1 – 8, 10, 13, 14 – 19, 26, 27, 29, 30 – 34, 37, 46, 48 – 50), враховуючи вік пацієнта.

ПРН 7. Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2: 1, 3, 4, 41, 44, 47, 48, 52, 55, 56, 67, 69, 73, 75, 76, 80, 82, 85, 86, 97, 98, 102, 105, 112, 114, 119, 152, 155, 166).

ПРН 8. Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.

ПРН 17. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5: 1, 2, 4, 12, 29) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 27. Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

Результати навчання для дисципліни:

У результаті вивчення дисципліни студенти будуть знати:

- найважливіші етіологічні і патогенетичні фактори формування патологічних процесів в організмі людини;
- методичні основи клінічного обстеження пацієнта, схеми обстеження пацієнта і написання історії хвороби;
- методичні основи фізикального обстеження пацієнта – розпитування, огляд, пальпація, перкусія, аускультация;
- найважливіші симптоми та синдроми у клініці внутрішніх захворювань та їх семіотичного тлумачення;
- клініко-діагностичну інтерпретацію показників найважливіших лабораторно-інструментальних досліджень;
- медичну греко-латинську термінологію у визначенні основних проявів захворювань та у використанні в професійній лексиці.

У результаті вивчення дисципліни студенти будуть вміти:

1. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого.

2. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта та зовнішній вигляд;
- обстежувати органи дихання (огляд, пальпація, перкусія та аускультация грудної клітки і легень);
- обстежувати серцево-судинну систему (огляд та пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця, аускультация серця та судин);
- обстежувати органи черевної порожнини (огляд, поверхнева пальпація, перкусія та аускультация живота, глибока пальпація відділів товстої кишки, шлунка, печінки, селезінки, нирок);
- обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація).

3. Оцінювати інформацію щодо стану пацієнта в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу, застосовуючи стандартну процедуру, використовуючи знання про людину, її органи та системи, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень: аналіз плевральної рідини, протеїни крові та їх фракції, С-реактивний протеїн, глюкоза крові, глікозильований гемоглобін, ліпіди та ліпопротеїди крові та їх фракції, ферритин та залізо сироватки крові, креатинін, сечовина крові, швидкість клубочкової фільтрації, електроліти крові, амінотрансферази крові, загальний білірубін крові та його фракції, протромбіновий індекс, сечова кислота крові, лужна фосфатаза крові, еластаза калу, кальпротектин, дослідження функції зовнішнього дихання, стандартна ЕКГ (у 12-ти відведеннях), ендоскопічне дослідження бронхів, ендоскопічне дослідження травного тракту, ехокардіографія, загальний аналіз крові, загальний аналіз сечі, загальний аналіз харкотиння, методи інструментальної візуалізації органів черевної порожнини, методи інструментальної візуалізації органів грудної порожнини, методи інструментальної візуалізації сечовивідної системи, методи інструментальної візуалізації хребта, кісток та суглобів, рН-метрія шлунку та стравоходу.

4. Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром захворювання: біль в грудній клітці, синдром бронхіальної обструкції, гідроторакс, пневмоторакс, синдром ущільнення легеневої тканини, синдром обтураційного та компресійного ателектазу, синдром порожнини, синдром підвищеної повітряності легеневої тканини, синдром легеневої недостатності, артеріальна гіпертензія, артеріальна гіпотензія, кардіомегалія, синдром гострої та хронічної коронарної недостатності, набуті вади серця, порушення серцевого ритму та провідності, синдром гострої та хронічної серцево-судинної недостатності, синдром болю в животі, шлунково-кишкова кровотеча, геморагічний синдром, шлункова, біліарна, панкреатична диспепсія, дисфагія, діарея, жовтяниця, закреп, портальна гіпертензія, мальдигестія, синдром печінкової недостатності, нефротичний синдром, сечовий синдром, анемічний синдром, суглобовий синдром, мієло- та лімфопроліферативний синдром, гіперглікемічний та гіпоглікемічний синдром, гіпертиреоз, гіпотиреоз, - шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження пацієнта, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

5. Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного синдромального діагнозу, за стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

6. Виявити ознаки невідкладного стану (гіпертензивний криз, гостра дихальна недостатність, гостра серцева недостатність, гострий коронарний синдром, гостра кровотеча, зупинка серця, колапс, порушення свідомості, ниркова колька, жовчна колька, гострі порушення серцевого ритму) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

7. Виконувати медичні маніпуляції (виконувати непрямий масаж серця, штучне дихання, відновлювати прохідність дихальних шляхів, проводити реєстрацію стандартної ЕКГ в 12-ти відведеннях, вимірювати артеріальний тиск, сатурацію кисню) в умовах лікувальної установи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

8. За умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу вести медичну документацію щодо пацієнта (карту амбулаторного / стаціонарного хворого, історію хвороби), використовуючи стандартну технологію, на підставі нормативних документів.

9. Здійснювати профілактичні заходи, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на підставі даних про стан здоров'я пацієнтів та про наявність впливу на нього навколишнього середовища, використовуючи існуючі методи, в межах первинної медико-санітарної допомоги населенню, щодо: режиму діяльності та відпочинку; первинної профілактики захворювань; профілактики шкідливих звичок; пропаганди здорового способу життя.

10. Визначати необхідний режим перебування хворого в умовах закладу охорони здоров'я на підставі виділених клінічних симптомів та синдромів,

використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

4. Зміст та логістика дисципліни

МОДУЛЬ №1: «Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології органів дихання та серцево-судинної системи» Змістових модулів 5	V семестр 90 годин / 3 кредити ЄКТС	Лекції № 1-8 Практичні заняття № 1-19 Теми для самостійного опрацювання № 1-17
МОДУЛЬ №2: «Методи обстеження хворих та основні симптоми і синдроми при патології органів травлення, нирок, кровотворної, ендокринної систем та суглобів» Змістових модулів 4	VI семестр 90 годин / 3 кредити ЄКТС	Лекції № 9-15 Практичні заняття № 20-36 Теми для самостійного опрацювання № 20-36

Модуль 1. Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології органів дихання та серцево-судинної системи

Змістовий модуль 1. Методи обстеження хворих при патології органів дихання.

Тема 1. Основні скарги хворих при патології органів дихання. Загальний огляд хворого

Тема 2. Огляд, пальпація та порівняльна перкусія грудної клітки

Тема 3. Аускультация легень. Основні та додаткові дихальні шуми

Тема 4. Додаткові методи обстеження хворих при патології органів дихання

Змістовий модуль 2. Основні симптоми та синдроми при патології органів дихання.

Тема 5. Основні симптоми та синдроми при патології органів дихання. Синдроми ущільнення легеневої тканини, накопичення рідини та повітря в плевральній порожнині, ателектазу, синдром порожнини. Симптоматологія пневмонії та плевриту

Тема 6. Основні симптоми та синдроми при патології органів дихання. Синдроми бронхіальної обструкції, підвищеної повітряності легень, легеневої недостатності. Симптоматологія бронхіальної астми, хронічного обструктивного захворювання легень

Тема 7. Підсумкове заняття з методів обстеження хворих при патології органів дихання. Підготовка до Об'єктивного структурованого клінічного іспиту

Змістовий модуль 3. Методи обстеження хворих при патології серцево-судинної системи.

Тема 8. Основні скарги хворих при патології серцево-судинної системи. Загальний огляд хворих.

Тема 9. Дослідження пульсу та артеріального тиску. Огляд, пальпація та перкусія області серця.

Тема 10. Аускультация серця. Тони серця. Органічні та функціональні шуми серця.

Змістовий модуль 4. Інструментальні методи обстеження хворих при патології серцево-судинної системи.

Тема 11. Методика реєстрації та аналізу ЕКГ. Ознаки гіпертрофії відділів серця.

Тема 12. ЕКГ- та клінічні ознаки порушень автоматизму та збудливості серця.

Тема 13. ЕКГ- та клінічні ознаки порушень провідності серця.

Тема 14. ЕКГ-ознаки порушення коронарного кровообігу.

Тема 15. Додаткові методи обстеження хворих при патології серцево-судинної системи.

Змістовий модуль 5. Основні симптоми та синдроми при патології серцево-судинної системи.

Тема 16. Синдром гострої та хронічної коронарної недостатності.

Тема 17. Синдром артеріальної гіпертензії. Симптоматологія первинної та вторинних артеріальних гіпертензій.

Тема 18. Основні симптоми та синдроми при мітральних та аортальних вадах серця. Синдром серцевої недостатності.

Тема 19. Підсумкове заняття з методів обстеження хворих при патології серцево-судинної системи. Підготовка до Об'єктивного структурованого клінічного іспиту.

Модуль 2. Методи обстеження хворих та основні симптоми і синдроми при патології органів травлення, нирок, кровотворної, ендокринної систем та суглобів

Змістовий модуль 6: Методи обстеження хворих при патології органів травлення.

Тема 1. Основні скарги хворих при патології травної системи. Загальний огляд. Огляд, перкусія, аускультация та поверхнева пальпація живота. Симптомокомплекс асцити.

Тема 2. Глибока ковзна методична пальпація шлунка, товстого кишечника, печінки, селезінки.

Тема 3. Додаткові методи обстеження хворих при патології травної системи.

Змістовий модуль 7. Основні симптоми і синдроми при патології органів травлення.

Тема 4. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях стравоходу, шлунка, дванадцятипалої кишки. Симптоматологія рефлюксної хвороби, пептичної виразки. Синдроми дисфагії, функціональної шлункової диспепсії, кровотечі.

Тема 5. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях кишечника. Синдроми мальабсорбції, діареї, запору, кровотечі. Симптоматологія ентериту, коліту.

Тема 6. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях підшлункової залози та жовчного міхура. Гіперферментний синдром, синдром зовнішньосекреторної недостатності підшлункової залози, синдром біліарної диспепсії. Симптоматологія панкреатиту, холециститу, жовчнокам'яної хвороби.

Тема 7. Основні симптоми та синдроми при захворюваннях печінки. Синдроми жовтяниці, цитолізу, імунного запалення, холестазу, портальної гіпертензії, печінкової недостатності. Симптоматологія гепатитів, цирозу печінки.

Тема 8. Підсумкове заняття з методів обстеження хворих при патології органів травлення. Підготовка до Об'єктивного структурованого клінічного іспиту.

Змістовий модуль 8. Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології нирок.

Тема 9. Курація хворих. Написання історії хвороби.

Тема 10. Методи обстеження хворих при патології нирок. Сечовий, нефритичний, нефротичний синдроми, синдром еклампсії. Симптоматологія сечокам'яної хвороби.

Тема 11. Синдром вторинної ниркової артеріальної гіпертензії. Симптоматологія хронічної ниркової недостатності.

Змістовий модуль 9. Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології кровотворної, ендокринної систем та суглобів.

Тема 12. Методи обстеження хворих при патології крові. Синдром анемії. Симптоматологія постгеморагічної, залізодефіцитної, В12-фолієводефіцитної, гемолітичної, апластичної анемії.

Тема 13. Гіперпластичний синдром. Симптоматологія лейкемії. Геморагічний синдром.

Тема 14. Методи обстеження хворих при патології ендокринної системи. Симптоматологія цукрового діабету, гіпертиреозу, гіпотиреозу, недостатності наднирників, гіперкортицизму.

Тема 15. Методи обстеження хворих при патології опорно-рухової системи. Суглобовий синдром при ревматоїдному артриті, спондилоартриті, остеоартриті, подагрі.

Тема 16. Симптоматологія невідкладних станів у клініці внутрішньої медицини.

Тема 17. Підсумкове заняття з методів обстеження хворих при патології внутрішніх органів. Диференційний залік.

Самостійна робота

Модуль 1. Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології органів дихання та серцево-судинної системи

Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.

1. Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.

2. Топографічна перкусія легень.
3. Основні рентгенологічні синдроми при патології органів дихання.
4. Основні ендоскопічні синдроми при патології органів дихання.
5. Лабораторне дослідження плевральної рідини та харкотиння.
6. Дослідження венозного та капілярного пульсу.
7. Пальпація області серця: серцевий поштовх, епігастральна пульсація, судинна пульсація.
8. Перкусія області серця: абсолютна серцева тупість.
9. Добове моніторування АТ.
10. Добове моніторування ЕКГ.
11. Візуалізаційні методи дослідження в кардіології: ангіографія, магнітно-резонансна томографія.
12. Лабораторне дослідження маркерів некрозу міокарду та серцевої недостатності, ліпідів крові.
13. Симптоматичні артеріальні гіпертензії.
14. Опрацювання практичних навичок під час аудиторних занять:
 - розпитування хворих при патології органів дихання,
 - огляд та пальпація грудної клітки,
 - порівняльна перкусія легень,
 - аускультації легень,
 - оцінка даних спірометрії, пікфлоуметрії,
 - розпитування хворих при патології серцево-судинної системи,
 - перкусія області серця,
 - дослідження пульсу та артеріального тиску,
 - аускультація серця,
 - аналіз ЕКГ,
 - аналіз результатів ехокардіографії,
 - аналіз результатів проби з дозованим фізичним навантаженням.
15. Підготовка до підсумкового заняття з методів обстеження хворих при патології органів дихання.
16. Підготовка до підсумкового заняття з методів обстеження хворих при патології серцево-судинної системи.

Модуль 2. Методи обстеження хворих, основні симптоми і синдроми при патології органів травлення, нирок, кровотворної, ендокринної систем та суглобів

1. Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок
2. Синдроми мальабсорбції, мальдигестії, мальнутриції
3. Лабораторне дослідження асцитичної рідини
4. Основні ендоскопічні синдроми при патології органів травлення
5. Основні сонографічні синдроми при патології органів травлення
6. Основні радіологічні синдроми при патології органів травлення
7. Методи виявлення H. pylori.
8. Лабораторні маркери ураження органів травлення та їх діагностичне значення.
9. Інструментальні методи обстеження хворих при патології нирок.

10. Лабораторні методи дослідження вуглеводного обміну.
11. Інструментальні та лабораторні методи обстеження хворих при патології опорно-рухової системи.
12. Основні синдроми при дослідженні кісткового мозку та лімфатичних вузлів.
13. Диференційна діагностика набряків.
14. Опрацювання практичних навичок під час аудиторних занять:
 - опитування хворого при патології органів травлення,
 - перкусія та аускультация живота,
 - поверхнева пальпація живота,
 - глибока пальпація шлунка та кишечника,
 - глибока пальпація печінки,
 - глибока пальпація селезінки,
 - опитування хворого при патології нирок,
 - опитування хворого при патології крові,
 - опитування хворого при патології ендокринної системи,
 - глибока пальпація нирок,
 - пальпація лімфатичних вузлів,
 - пальпація щитоподібної залози,
 - пальпація суглобів, оцінка функції суглобів.
15. Підготовка до підсумкового заняття з методів обстеження хворих при патології органів травлення.
16. Підготовка до підсумкового заняття з дисципліни та диференційного заліку.

Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях студентського наукового товариства, студентських наукових конференціях. Наукове практичне дослідження або огляд наукової літератури з актуальних проблем внутрішньої медицини, написання тез доповідей або статей за результатами роботи. Підготовка та участь у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з пропедевтики внутрішньої медицини. Підготовка наукових робіт до Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з пропедевтики внутрішньої медицини. Підготовка наочних засобів навчання на кафедрі (таблиці, аудіо, відео, презентації тощо).

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів дихання. Діагностична цінність спірометрії, радіологічних методів, бронхоскопії, FeNO.
2. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях серця. Діагностична цінність ехокардіографії, радіологічних методів, ангіографії, біомаркерів ураження міокарду та серцевої недостатності.
3. Сучасні методи обстеження хворих при захворюваннях органів травлення. Діагностична цінність еластометрії печінки, радіологічних методів, ангіографії, біомаркерів ураження печінки, підшлункової залози, ендоскопії.
4. Мобільні медичні застосунки контролю стану пацієнта в Україні і світі.
5. Психосоматичні симптоми та синдроми в клініці внутрішніх хвороб.

На практичних заняттях студенти відпрацьовують практичні навички біляліжка хворого, формулюють висновки, розв'язують клінічно-орієнтовані ситуаційні задачі.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на проміжних контрольних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани практичних занять, самостійної поза аудиторної роботи, обсяг та напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини / Студенту / Очна форма навчання / Медицина / 3 курс / Навчально-методичні матеріали / Пропедевтика внутрішньої медицини або за посиланням [https://www.vnmu.edu.ua/кафедра пропедевтики внутрішньої медицини#](https://www.vnmu.edu.ua/кафедра%20пропедевтики%20внутрішньої%20медицини#). Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: тестування, письмова або усна відповідь на контрольні питання, розв'язування ситуаційних задач, контроль практичних навичок
Проміжний контроль модулю 1 – залік	Методи: засвоєння певного розділу дисципліни в повному обсязі (5 семестр), про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття, знання матеріалу лекційного курсу та відсутність академічної заборгованості
Підсумковий контроль дисципліни – диференційний залік	Методи: усна відповідь на теоретичне питання та демонстрація виконання практичних навичок
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, результати лабораторних та інструментальних методів дослідження, демонстрація практичних навичок

Перелік питань для підготовки до диференційного заліку

1. Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних.
2. Провести загальний огляд хворого. Визначити провідні симптоми.
3. Провести пальпацію лімфовузлів, оцінити результати.
4. Провести статичний та динамічний огляд грудної клітки. Визначити основні симптоми.
5. Провести пальпацію грудної клітки хворого. Визначити основні симптоми.
6. Провести порівняльну перкусію легень. Визначити основні симптоми.

7. Провести аускультацию легень. Визначити основні симптоми.
8. Проаналізувати дані спірометрії. Визначити основні симптоми.
9. Провести огляд передсерцевої ділянки хворого. Визначити основні симптоми.
10. Провести дослідження артеріального пульсу. Визначити основні симптоми.
11. Провести вимірювання артеріального тиску на верхніх та нижніх кінцівках, оцінити отримані дані.
12. Провести пальпацію передсерцевої ділянки. Визначити основні симптоми.
13. Визначити межі відносної серцевої тупості. Визначити основні симптоми.
14. Провести аускультацию серця. Визначити основні симптоми.
15. Проаналізувати ЕКГ хворого. Визначити основні синдроми.
16. Проаналізувати дані ехокардіографії. Визначити основні симптоми.
17. Провести огляд живота. Визначити основні симптоми.
18. Провести поверхневу пальпацію живота. Визначити основні симптоми.
19. Провести перкусію та аускультацию живота. Визначити основні симптоми.
20. Провести глибоку пальпацію товстого кишечника, шлунка, печінки, селезінки, підшлункової залози, нирок. Визначити основні симптоми.
21. Визначити наявність рідини у черевній порожнині, дати клінічну оцінку.
22. Проаналізувати дані ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Визначити основні симптоми.
23. Проаналізувати загально клінічний аналіз сечі, аналіз сечі за Зимницьким та Нечипоренком. Визначити основні симптоми.
24. Проаналізувати загально клінічний аналіз крові. Визначити основні симптоми.
25. Провести пальпацію щитоподібної залози. Визначити основні симптоми.
26. Провести огляд, пальпацію та визначити функцію суглобів. Визначити основні симптоми.
27. Проаналізувати дані біохімічного дослідження крові (загальний білок та білкові фракції, білірубін, трансамінази, амілаза, креатинін, С-реактивний білок, глюкоза, тропоніни, ліпіди). Дати клінічну оцінку.
28. Провести розпитування, фізикальне обстеження хворого, проаналізувати дані додаткових методів обстеження. Визначити основні симптоми та синдроми захворювань внутрішніх органів.

Перелік обов'язкових практичних навичок, без оволодіння якими студент не зможе одержати позитивну оцінку

1. Провести розпитування хворого. Зробити висновок щодо отриманих анамнестичних даних.
2. Провести загальний огляд хворого. Визначити провідні симптоми.
3. Провести порівняльну перкусію легень. Визначити основні симптоми.
4. Провести аускультацию легень. Визначити основні симптоми.
5. Провести дослідження артеріального пульсу. Визначити основні симптоми.
6. Провести вимірювання артеріального тиску, оцінити отримані дані.

7. Провести аускультацию серця. Визначити основні симптоми.
8. Проаналізувати ЕКГ хворого. Визначити основні синдроми.
9. Провести огляд та поверхневу пальпацію живота. Визначити основні симптоми.
10. Провести глибоку пальпацію товстого кишечника, печінки. Визначити основні симптоми.
11. Проаналізувати загально клінічний аналіз сечі.
12. Проаналізувати загально клінічний аналіз крові. Визначити основні симптоми.
13. Проаналізувати дані біохімічного дослідження крові (загальний білок та білкові фракції, білірубін, трансамінази, креатинін, глюкоза, ліпіди). Дати клінічну оцінку.

Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/Загальна> інформація/Основні документи)

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див. Шкалу оцінювання)
Підсумковий контроль з дисципліни	Оцінка за диференційний залік: 71-80 балів – «відмінно» 61-70 балів – «добре» 50-60 балів – «задовільно» Менше 50 балів – «не задовільно»/не склав
Оцінювання дисципліни	Поточна успішність – від 72 до 120 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 120-бальною шкалою): 60% оцінки за дисципліну Підсумковий контроль – від 50 до 80 балів: 40% оцінки за дисципліну Індивідуальна робота – від 2 до 12 балів Сумарно від 123 до 200 балів.
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, результати лабораторних та інструментальних методів дослідження, демонстрація практичних навичок

Шкала оцінювання: національна та ECTS

		Оцінка за національною шкалою
--	--	-------------------------------

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,99	B	добре	
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E		
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «відмінно»

Оцінка «добре»

Оцінка «задовільно»

Оцінка «незадовільно».

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «відмінно».

Оцінка «добре».

Оцінка «задовільно».

Оцінка «незадовільно».

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка «відмінно».

Оцінка «добре».

Оцінка «задовільно».

Оцінка «незадовільно».

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під

час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем відповідного модулю або дисципліни на підставі оцінювання демонстрації виконання практичних навичок, усної відповіді на теоретичне питання, тестування або розв'язання ситуаційних задач, відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання проміжного контролю (залік)

Проміжний контроль зараховують, якщо студент засвоїв певний розділ дисципліни в повному обсязі, про що свідчить поточне оцінювання кожного практичного заняття. Для оцінювання проміжного контролю проводять підрахунок середньої арифметичної традиційної оцінки за семестр.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю (диференційований залік)

Оцінка «відмінно».

Оцінка «добре».

Оцінка «задовільно».

Оцінка «незадовільно».

Оцінювання виконання практичних навичок

Оцінка «відмінно» виставляється студенту, який, знає хід та послідовність виконання практичної навички, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків.

Оцінка «добре» виставляється студенту, який допускає неточності при виконанні практичної навички, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому.

Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не може продемонструвати виконання практичної навички.

Оцінювання індивідуальної роботи студента

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/Загальна інформація/Основні документи](https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)). За виконання індивідуального завдання студент отримує від 2 до 12 балів:

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (I-III) на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

10 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (I-III) на внутрішньовузівській студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

8 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту за участь (без призового місця) у міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

6 балів - додаються до оцінки з дисципліни студенту за участь (без призового місця) у внутрішньовузівській студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

4 бали - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка.

2 бали - додаються до оцінки з дисципліни студенту, який виготовив матеріали для аудіо-візуального або іншого наочного забезпечення викладання дисципліни (з урахуванням обсягу та важливості виконаної роботи,- таблиці, аудіо, відео, презентації тощо).

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М.І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки, поведіння під час сигналу «Повітряна тривога» проводиться викладачем на першому практичному занятті та на початку кожного аудиторного заняття.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен вчасно приходити на практичне заняття, теоретично підготовленим згідно теми. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до заняття і повинен його відпрацювати в установленому порядку. На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка, маска, змінне взуття) та мати фонендоскоп. Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття. Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження в учбових кімнатах кафедри, укриттях, відділеннях клінічної лікарні. Під час обговорення теоретичних питань та спілкування з персоналом лікарні та пацієнтами студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу.

Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки у разі потреби в годиннику (підрахунок частоти дихання, частоти пульсу чи серцевих скорочень) та калькулятора (аналіз ЕКГ).

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс

академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкового контролю або написання історії хвороби студент отримує оцінку «незадовільно» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра пропедевтики внутрішньої медицини#) черговому викладачу або викладачу, який проводить заняття. Для відпрацювання пропущеного заняття студент повинен усно відповісти на питання пропущеної теми практичного заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни (від 2 до 12) студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра пропедевтики внутрішньої медицини/Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача чи студента) в робочий час.

8. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра пропедевтики внутрішньої медицини/ Студенту.

Основна література

1. Керівництво з клінічного обстеження терапевтичного хворого та написання історії хвороби: Навчальний посібник для студентів медичних вузів, які навчаються українською, англійською та російською мовами / Ю.М. Мостовой та ін. 3-тє вид. Київ, 2018. 120 с.
2. Ковальова О.М., Сафаргаліна-Корнілова Н.А.. Пропедевтика внутрішньої медицини. Київ, 2010. 750 с.
3. Медицина за Девідсоном: принципи і практика / С. Г. Ралстон та ін., 23-є видання: у 3 томах. Київ – Медицина, 2018. 258 с.
4. Практикум з курації терапевтичного хворого і написання навчальної історії хвороби / С. М. Андрейчин та ін. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 111 с.
5. Пропедевтика внутрішньої медицини: підручник / Ю.І. Децик та ін., 6-е вид., випр. і допов. Київ: ВСВ «Медицина», 2020. 552 с. + 12 с. кольор. вкл
6. Innes J. A., Dover A. R., Fairhurst K. Macleod's Clinical Examination. 14th ed. Edinburgh: Elsevier, 2018. 383 p.
7. Kovalyova O. M., Shapovalova S. O., Nizhegorodtseva O. O. Propedeutics of Internal Medicine. 5th ed. Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. Pt. 2 : Syndromes and diseases = Синдроми та хвороби. 2020. 264 p.
8. Kovalyova O. M., Ashcheulova T. V.. Propedeutics of Internal Medicine = Пропедевтика внутрішньої медицини. 5th ed. Vinnytsia : Nova Knyha, 2020. Pt. 1 : Diagnostics = Діагностика. 2020. 424 p.
9. Свінціцький А.В. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини. Київ: Медицина, 2019. 1008 с.
10. Сучасні додаткові методи обстеження серцево-судинної системи: навч. посіб. / Ю.М. Мостовой та ін. Львів, 2022. 287 с.
11. Сучасні інструментальні методи дослідження в діагностиці захворювань органів дихання: навч. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, терапевтів, пульмонологів, сімейних лікарів / Ю.М. Мостовой та ін. Львів, 2022. 308 с.2.

Допоміжна література

1. K. D. Pagana, T. J. Pagana. Mosby's Manual of Diagnostic and Laboratory Tests. 6th ed. Missouri: Elsevier, 2018. 1137 p.
2. Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / Ю. М. Мостовой та ін. Київ: центр ДЗК, 2020. 679 с.
3. О.Й. Жарінов, В.О. Куць. Основи електрокардіографії. Четверте видання, перероблене і доповнене. Київ: Четверта хвиля, 2020. 248 с.3.
4. Thomas James, Monaghan Tanya. Oxford Handbook of Clinical Examination and Practical Skills .Oxford, 2014. 772 p.
5. Ed. Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagyi Bates'. Guide to Physical Examination and History Taking. Philadelphia, 2017. 1066 p.
6. Davidson's Principles and Practice of medicine / Stuart H. Ralston et al. 23rd ed. Edinburgh: Elsevier, 2018. 1417 p.
7. Hampton John. The ECG Made Easy. 9th ed. Edinburgh: Elsevier, 2019.194 p.

8. Ary L. Goldberger, Zachary D. Goldberger, Alexei Shvilkin. Clinical Electrocardiography: a simplified approach. 9th ed. Philadelphia: Elsevier, 2018. 276 p.

9. M. Laposata. Laposata's Laboratory Medicine: the Diagnosis of Disease in the Clinical Laboratory. 3rd ed. New York: McGraw-Hill, 2019. 560 p.

10. Maxine A. Papadakis, Stephen J. McPhee. Current Medical Diagnosis & Treatment. 59th ed. New York, 2020. 1915 p.

11. K. D. Pagana, T. J. Pagana. Mosby's Manual of Diagnostic and Laboratory Tests. 6th ed. Missouri: Elsevier, 2018. 1137 p.

9. Електронні ресурси

1. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>

2. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>

3. Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>

4. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>

5. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

6. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

7. Електронна адреса сайту кафедри: <http://vnmu.edu.ua/кафедра-пропедевтики-внутрішньої-медицини>

8. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>

9. Яворський О.Г. Аудіодиск «Аускультация легень: основні й побічні дихальні шуми. Аускультация сердца: тони й шуми» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.

10. Яворський О.Г. DVD-фільм «Пальпація, перкусія, аускультация» (українською й англійською мовами) / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.

11. Яворський О.Г. DVD-ФІЛЬМ «Анамнез. Огляд: фото пацієнтів» / Яворський О.Г., аудіо- та відеоматеріали, 2013.

12. Англійською мовою:

13. Dr. Najeeb Lectures

<https://www.youtube.com/channel/UCPHpx55tgrbm8FrYYCflAHw>

14. Osmosis <https://www.youtube.com/c/osmosis/>

15. MEDCRAM Medical Lectures explained clearly

<https://www.youtube.com/user/MEDCRAMvideos>

16. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>

17. OSCE-1.НМУ ім. О.О. Богомольця. Фізикальні методи обстеження дихальної системи (офіційна версія), 2017.

<https://www.youtube.com/watch?v=o3V4Z6EVz94&t=597s>

18. OSCE-1.НМУ ім. О.О. Богомольця. Фізикальні методи обстеження серцево-судинної системи (офіційна версія), 2017.

<https://www.youtube.com/watch?v=kgFHCzxEvVU&t=68s>

19. OSCE-1. НМУ ім. О.О. Богомольця Фізикальні методи обстеження ШКТ (офіційна версія), 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=NAx7TTsWByc>

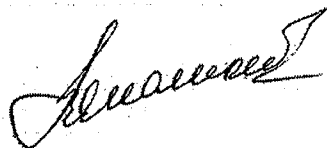
20. OSCE-1/ НМУ ім. О.О. Богомольця. Методика реєстрації ЕКГ
<https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA>
21. OSCE-1/ НМУ ім. О.О. Богомольця. Методика реєстрації ЕКГ (офіційна версія), 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=16P0uuZK1CA>
22. OSCE-1/ НМУ ім. О.О. Богомольця. Вимірювання артеріального тиску (офіційна версія), 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=IUJd94c0rOQ>
23. OSCE-1/ НМУ ім. О.О. Богомольця. Глюкозометрія (офіційна версія), 2017 <https://www.youtube.com/watch?v=JHh0FBdC8To&t=89s>
24. Ільницький Р.І. Відеолекція. Спірометрія, 2018
<https://www.youtube.com/watch?v=9U070w6kh2c&t=51s>
25. Geeky medicine OSCE-guidelines <https://www.youtube.com/@geekymedics>
26. «Загальний огляд хворого, огляд окремих частин тіла»
- a. <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
- b. <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
27. «Основні методи обстеження органів дихання»
- a. <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
- b. <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
28. «Основні методи обстеження серцево-судинної системи»
- a. [HTTP://WWW.CARDIOLOGYSITE.COM/](http://WWW.CARDIOLOGYSITE.COM/)
- b. <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
- c. <http://www.blaufuss.org/>
- d. [HTTP://MEDED.UCS.D.EDU/CLINICALMED/](http://MEDED.UCS.D.EDU/CLINICALMED/)
29. «Основні методи обстеження органів шлунково-кишкового тракту та нирок»
30. <http://www.meddean.luc.edu/lumen/meded/medicine/pulmonar/pd/contents.htm>
31. <http://gastroresource.com/gitextbook/en/default.htm>
32. <http://meded.ucsd.edu/clinicalmed/>
33. «Інструментальні методи обстеження серця: ЕКГ»
- a. <http://library.med.utah.edu/kw/ecg/>
- b. <http://www.ecglibrary.com/>
- c. <http://www.blaufuss.org/>

10. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра пропедевтики внутрішньої медицини/ Студенту).

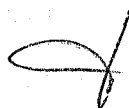
11. Питання до проміжних та підсумкового контролів дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра пропедевтики внутрішньої медицини// Студенту).

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри пропедевтики внутрішньої медицини ВНМУ ім. М.І. Пирогова Протокол № 1 від 28 серпня 2023 року

Відповідальна за дисципліну,
доцент ЗВО
Завідувачка кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини
професор ЗВО

Галина ТОМАШКЕВИЧ

Наталія ПЕНТЮК